

**ГИМНАЗИЈА
РАЗРЕД: ДРУГИ
СМЈЕР: ОПШТИ
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА**

Годишњи број часова: 36

Седмични број часова: 1

СВРХА НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Развијање свијести о значају умјетности и креативног изражавања, сензибилитета за естетику, за разумијевање и вредновање дјела ликовне умјетности. Унапређење личних стваралачких компетенција ученика.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Развијање и проширивање теоријских знања и практичних вјештина из области ликовне културе усвојених у претходном образовању;
- Упознавање различитих ликовних области кроз вријеме и простор; савладавање ликовног језика;
- Подизање нивоа ликовне и опште културе ученика/ца.
- Подстицање стваралчких потенцијала ученика те оспособљавање за коришћење и унапређење властитих стваралачких могућности.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Пружање прегледа развоја, извора и распрострањености умјетничких стилова;
- Пружање спознаје општих и појединих историјских стилова;
- Повећање осјетљивости за опште и национално културно-историјско наслеђе, а тиме и његово вредновање, чување и заштиту;
- Утицај на формирање свијести код ученика о универзалности умјетничког језика;
- Оспособљавање за самостално доживљавање, разумијевање и тумачење умјетности;
- Његовање и развијање способности ликовног изражавања;
- Развијање смисла за склад, ред и хармонију;

- Његовање критичког мишљења и развијање способности процјењивања моралних вриједности и формирање хумане и моралне Личности;
- Стварање интересовања и потребе за посјећивањем изложби, галерија, музеја;
- Развијање смисла за поштовање, очување и његовање културних тековина и умјетничких споменика.

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

- 1. Барокна умјетност**
- 2. Умјетност 19. вијека**
- 3. Модерна умјетност**
- 4. Савремена умјетност**
- 5. Психолошки ефекти боје и облика**
- 6. Сликање – алегоријске и историјске теме**
- 7. Савремене праксе визуелних умјетности 20. вијека (Стрит арт, Боди арт, Ленд арт, Хепенинг...)**
- 8. Вајарско обликовање слободне форме**
- 9. Пројекат ученичког самосталног рада**

Наставна тема: Барокна умјетност			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - наведе сличности, разлике и међусобни утицај барокне умјетности и претходних стилова; - наведе разлике и специфичности барокне умјетности у протестантским и католичким областима Европе као и специфичности барокног класицизма и рококоа као одређених фаза у развоју барока; и препозна их на конкретним примјерима; - протумачи и преиспита друштвене услове за настанак српске барокне умјетности, као и њене основне карактеристике, дјела и умјетнике; - упоређи европско и српско барокно сликарство, вајарство и архитектуру.	Ученик ће: - се критички изражавати у вези појединог умјетничког дјела или периода умјетности; - користити самостално литературу или интернет за истраживање задате теме; - аргументовано презентује значај поједине умјетничке епохе/стила и умјетничких дјела; - идентификовати барокне елементе на репродукцијама; - самостално истраживати о правцу, представницима и њиховим дјелима, те на основу истраженог аргументовано дискуту на часу.	Предмет: - Српски језик и књижевност - Култура религије - Православна вјеронаука - Математика	Тема: - Поређење барока у књижевности и ликовној умјетности на основу анализе драматичности, контраста и прелаза са византијске на западноевропску традицију, уз дефинисање услова који су довели до настанка барока, идентичних у оба предмета. - Анализа односа монотеистичких религија и барока проучавањем иконографије, културне баштине и библијских мотива у барокној умјетности, с посебним освртом на симболику, геометрију, свјетлост и боју. - Проналажење повезница између степена и коријена и барокне умјетности анализом пропорција, симетрије и геометријске организације композиције у архитектури и ликовним дјелима.

Наставна тема: Умјетност 19. вијека			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - дефинише и пореди стилске карактеристике, сличности и разлике између умјетничких стилова Неокласицизма, Романтизма и Реализма у Европи и код нас и објасни њихове основне особине.	Ученик ће да: - се критички изражава у вези појединог умјетничког дјела или периода умјетности; - користити самостално литературу или интернет за истраживање задате теме; - аргументовано расправља о значају поједине умјетничке епохе/стила и умјетничких дјела - самостално истражује о правцу, представницима и њиховим дјелима, те на основу истраженог аргументовано дискутује на часу.	Предмет: - Српски језик и књижевност - Географија - Музичка култура	Тема: - Поређење класицизма и неокласицизма на основу идеја просвјетитељства, симетрије и античких мотива, те повезивање романтизма и реализма у књижевности и ликовној умјетности анализом емоција, националног идентитета, приказа стварности и социјалних тема 19. вијека. - Повезивање економских, политичких, географских и културних промјена са развојем умјетничких стилова 19. вијека и савременог доба анализом регионалних разлика у ликовним изразима. - Повезивање барока, класицизма и романтизма у музици и ликовној умјетности уз анализу контраста, стилских обиљежја, емоција, природе и националног идентитета.

Наставна тема: Модерна умјетност			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - дефинише услове који су довели до настанка стилова и праваца модерне умјетности; - објасни основне стилске карактеристике сликарства, вајарства и архитектуре, наведе најзначајнија дјела и умјетнике импресионизма, постимпресионизма, умјетничких праваца 20. вијека у свијету и код нас; - интерпретира кључне идеје модерне умјетности кроз анализу дијела.	Ученик ће да: - критички анализира и аргументовано износи став о поједином умјетничком дјелу или периоду умјетности; - користити самостално литературу или интернет за истраживање задате теме; - аргументовано дискутује о значају појединог стила или правца модерне умјетности и умјетничких дјела; - анализира одабрано дјело и презентује његове карактеристике користећи стручне појмове; - самостално истражује о правцу, представницима и њиховим дјелима, те стечена знања представља и разматра кроз дискусију на часу.	Предмет: - Музичка култура - Биологија	Тема: - Анализа импресионизма у музици и ликовној умјетности на основу боје, свјетлости и звучне боје. - Повезивање импресионизма и сецесије са природним облицима анализом раста, симетрије и анатомије.

Наставна тема: Савремена умјетност			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - дефинише услове који су довели до настанка умјетничких идеја и праваца краја 20. вијека и почетка 21. вијека умјетности; - објасни основне стилске карактеристике сликарства, вајарства и архитектуре, наведе најзначајнија дјела и умјетнике с краја 20. вијека и почетка 21. вијека у свијету и код нас.	Ученик ће да: - се критички изражава у вези појединих умјетничких дјела и праваца савремене умјетности; - користити самостално литературу или интернет за истраживање задате теме; - аргументовано представи значај појединог стили или правца модерне умјетности и умјетничких дјела; - истражује рад и дјело савременог умјетника и изради кратку презентацију о његовом раду; - представи одговарајућим ликовним техникама неки од умјетничких праваца савремене умјетности; - да самостално истражује о правцу, представницима и њиховим дјелима, те на основу резултата истраживања аргументовано дискутује на часу.	Предмет: - Музичка култура - Култура религије - Математика	Тема: - Анализа савремене умјетности заснована на проучавању експеримента, атоналности и урбане културе. - Источњачке религије и савремена умјетност анализа мандале, зен естетике и минимализма. - Секуларизација у односу на реализам и савремену умјетност сагледавањем умјетничког израза изван религијских оквира. - Повезивање комплексних бројева и тригонометрије са савременом умјетношћу примјеном и анализом визуелних ротација, спирала и апстрактних форми у композицији.

Наставна тема: Психолошки ефекти боје и облика			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - наведе парове комплементарних боја, топле и хладне боје, хроматске и ахроматске, да се њима користи у креативном раду истичући њихове психолошке ефекте на посматрача; - разликује, креира и примјењује природне и вјештачке монохромне и обојене облике у умјетничком стваралаштву; - објасни утицај боје и облика на перцепцију и емоције.	Ученик ће да: - изради ликовну композицију користећи обликовне и колористичке елементе са циљем постизања различитих ефеката (драматика, смиреност, узвишеност, бијес, динамика...); - објашњава и анализира свој и радове других ученика у контексту утицаја боја и облика на психички доживљај човјека.	Предмет: - Психологија - Биологија	Тема: - Повезивање психолошког утицаја боје и облика са даровитошћу, социјалним утицајима и међуљудским односима креативним ликовним радом, анализом визуелних порука и групним изражавањем емоција и социјалних улога помоћу колористичких и обликовних односа. - Анализа биљних структура као повода за апстрактне колористичке композиције ради изражавања емоција.

Наставна тема: Сликање – алегоријске и историјске теме			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - идентификује различите ликовне теме; - креира ликовни рад са алегоријским и историјским садржајем; - критички вреднује и анализира начине представљања одређене ликовне теме у свом и раду других ученика.	Ученик ће да: - слика алегорисјку и историјску композицију погодним сликарским техникама; - представи своју идеју и начин креирања алегоријске и историјске композиције; - аргументовано расправља о насликаним композицијама; - креира умјетнички рад у виду анимације и видео рада.	Предмет: - Историја - Биологија - Српски језик и књижевност	Тема: - Повезивање историјских периода (антика, средњи вијек, ренесанса) са развојем ликовних стилова и културним контекстом анализом и креирањем ликовних радова са историјским садржајем. - Коришћење особина животиња у сврху алегоријског ликовног израза.

Наставна тема: Савремене праксе визуелних умјетности 20. вијека (Стрит арт, Боди арт, Ленд арт, Хепенинг...)			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - анализира савремене умјетничке идеје визуелних умјетности 20. вијека као вид савременог умјетничког израза и друштвене комуникације; - критички вреднује и анализира свој и рад других ученика.	Ученик ће да: - креира умјетничка дјела у оквирима изабраних савремених визуелних умјетничких праваца 20. вијека; - аргументовано расправља о насликаним композицијама.	Предмет: - Историја - Биологија - Култура религије	Тема: - Савремена реинтерпретација историјских симбола и мотива античког и средњовјековног периода. - Савремене праксе и еколошке теме. - Религија и свакодневни живот у савременој визуелној реинтерпретацији.

Наставна тема: Вајарско обликовање слободне форме			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - објасни основне принципе вајарског обликовања у слободној форми; - разликује пуну пластику од рељефа кроз анализу примјера; - примијени различите технике моделовања(додавање, одузимање, утискивање); - обликује тродимензионалну форму користећи одабрани материјал.	Ученик ће да: - анализира примјере скулптура слободне форме; - скицира идејно ријешење скулптуре у одговарајућем материјалу (глина, пластелин, папир, жица и сл.), и примијени технику моделовања; - презентује свој рад пред одјељењем, критички се односи и уважава туђа мишљења; - образложи избор материјала, форме и поступка.	Предмет: - Математика - Биологија	Тема: - Повезивање математичких концепата са вајарским обликовањем слободне форме анализом волумена, структуре, пропорција и композиције. - Моделовање вајарских форми подстакнутих морфологијом и анатомијом уз примјену знања о волумену и структури.

Наставна тема: Пројекат ученичког самосталног рада			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - конципира и реализује пројектно истраживање на тему национална културна баштина и савремено доба, укључујући значајне умјетнике, умјетничка дјела и културно-историјске споменике; - примјењује основне кораке истраживачког процеса, укључујући планирање, прикупљање и анализу информација из различитих извора (литература, интервјуи, посматрање и сл.); - води истраживачки дневник, у којем ће евидентирати ток и налазе истраживања;	Ученик ће да: - индивидуално или у групи учествовати у раду пројектног истраживања, чија тема може бити из области националне културне баштине или савремене ликовне сцене; - истражује различите теме као што су: значајни ликовни умјетници из окружења (сликари, вајари, архитекте), културно-историјске грађевине, дјела народне умјетности и слично, води истраживачки дневник, користи различите изворе информација, израђује ликовни рад инспирисан резултатима истарживања и представља резултате кроз усмено	Предмет: - Историја - Информатика - Музичка култура - Православна вјеронаука - Математика	Тема: - Истраживање и презентовање културно-историјских споменика средњовјековне баштине у оквиру пројектног рада. - Израда дигиталних пројеката (3D модели, виртуелне туре, анимације) у области културне баштине. - Синтеза умјетности у оквиру истраживања културне баштине и међусобног утицаја умјетности. - Библијски ликови и културна баштина. - Истраживање културне баштине и креирање ликовних рјешења заснованих на геометријским и функционалним моделима.

- развије вјештине усмене и писане комуникације кроз интервјуисање, учешће у дискусијама и изради есеја, извјештаја или интервјуа; - се креативно изражава креирајући ликовни рад подстакнут темом истраживања; - у виду форума презентује ток и резултате свог истраживања (усмено, писмено, визуелно).	излагање, интервју, есеј или изложбу.	- Српски језик и књижевност	- Израда есеја заснованих на истраживачким активностима.
--	--	------------------------------------	---

Дидактичко-методичка упутства и препоруке

Настава ликовне културе у гимназији реализује се у оквиру 36 часова годишње, са једним часом седмично. Она треба да буде усмјерена на ученика, подстичући његову радозналост, истраживање, креативност и самосталан рад. Препоручује се примјена различитих општих и специфичних метода рада, које омогућавају ефикасно учење и активно укључивање ученика у процес изградње сопственог знања. Посебно се препоручује конструктивистички приступ, у коме се ученици подстичу да самостално истражују податке из различитих извора, међусобно сарађују и једни друге поучавају. Наставник у таквом приступу има улогу организатора процеса учења, водећи рачуна о различитим интересовањима и способностима ученика, како би се осигурало њихово активно учешће и стално напредовање.

Примјеном различитих стратегија учења и поучавања – као што су дискусија, дебата, тимски рад и пројектна настава – садржаји се повезују са свакодневним искуствима ученика и лакше се интегришу са другим областима и школским предметима, што доприноси цјеловитом развоју ученика. Коришћење диференцираних задатака и дигиталних алата додатно обогаћује процес учења, омогућавајући ученицима да развијају самосталност и вјештине проналажења и коришћења литературе.

Ограничен број часова захтијева пажљиво планирање и досљедну реализацију наставе. За планирање наставе неопходно је ослањати се на савремену литературу и наставна средства.

Посебну пажњу при анализи ликовног дјела треба посветити развоју ликовног језика, односно анализи ликовних елемената и композицијских принципа, уз подстицање и поштовање критичког мишљења ученика. Неопходно је повезивати теоријски и практични рад како би се постигли што бољи резултати у процесу учења.

Важан дио наставе чине екскурзије и посјете културним институцијама као што су музеји, галерије, атељеи, археолошки локалитети и рестаураторске радионице. Ове активности омогућавају ученицима да се упознају са културном баштином и развијају осјећај за њено очување. Наставник прилагођава избор локација могућностима школе и интересовањима ученика, водећи рачуна о окружењу и доступности. Препоручује се да се организује најмање једна цјелодневна екскурзија за обилазак значајних националних споменика и посјету музејима и галеријама.

У наставном процесу потребно је користити уџбенике које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, као и другу стручну литературу.

Оцјењивање ученика потребно је врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и важећим правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.